

Europski tjedan prevencije raka vrata maternice (16.01. - 22.01.2023)

Europski tjedan prevencije raka vrata maternice obilježava se svake godine u trećem tjednu siječnja.

U Europi svake godine oko 60.000 žena oboli od raka vrata maternice, a 30.000 ih umre. Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ), u Republici Hrvatskoj je u 2020. godini bilo 276 novooboljelih žena, dok ih je u 2021. godini 122 umrlo od ovog raka.

U Brodsko posavskoj županiji u 2020.godini bilo je 15 novooboljelih žena, dok ih je 2021. 7 umrlo od ovog raka.

Rak vrata maternice je zloćudna bolest koja nastaje uslijed nekontroliranog rasta prethodno promijenjenih stanica na dijelu ulaza maternice iz rodnice. Rak vrata maternice je u više od 99% slučajeva uzrokovan infekcijom humanim papiloma virusom (HPV). Trenutno je otkriveno više od 200 tipova HPV-a, a njih 50-ak inficira genitalno područje. Najčešći način infekcije je spolnim putem (odnosom), ali se virus može prenijeti i kožnim kontaktom u genitalnom području. Većina spolno aktivnih osoba će se tijekom svog života susresti/zaraziti s HPV virusom, ali samo kod manjeg broja žena će se razviti maligna bolest. Naime, u većini slučajeva infekcija HPV-om prolazi u asimptomatskom stadiju te većina nosilaca i ne zna da je zaražena. Uz djelovanje imunološkog sustava većina infekcija prolazi spontano. Međutim, u manjem broju žena, infekcija može trajati duži niz godina (10-15) što može dovesti do pojave premalignih promjena vrata maternice, a u slučaju da se promjene ne liječe i rak. Važno je napomenuti da premaligne i maligne promjene uzrokuju HPV tipovi visokog rizika (16,18,31,33,35,39,45,...) Tipovi 16 i 18 su odgovorni za oko 70% slučajeva raka vrata maternice. U slučaju da zamijetite simptome poput nepravilnog krvarenja (nakon spolnog odnosa, između menstrualnog ciklusa), neuobičajen iscjedak, bolove i pritisak u donjem dijelu abdomena, javite se Vašem ginekologu i dogovorite ginekološki pregled.

Organizirani probir (ginekološki pregled, testiranje) i cijepljenje su glavne preventivne aktivnosti u prevenciji ove maligne bolesti. Redovitim ginekološkim pregledima rak vrata maternice se može spriječiti otkrivanjem premalignih lezija, a time i omogućiti uspješno pravovremeno liječenje. Dobro organiziran probir smanjuje smrtnost od ove bolesti za 80%.

U Republici Hrvatskoj je za sve zainteresirane učenike/ce završnog razreda osnovne škole omogućeno besplatno cijepljenje protiv HPV-a. Trenutno na raspolaganju imamo cjepivo Gardasil 9 koji sadrži 9 najčešćih uzročnika HPV infekcija. Osim spomenutih, cijepljenje je besplatno i za učenike/ce srednjih škola, te su otvoreni i mini punktovi pri školskoj ambulanti, za sve zainteresirane do 25. godine života. Spomenutu populaciju cjepi specijalist školske medicine nadležan za školu koju učenik pohađa te mu se svi zainteresirani učenici i roditelji mogu obratiti za dodatne informacije.

Izvor podataka: Internet stranice Svjetske zdravstvene organizacije, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo te njihovih publikacija

Autor: Marijana Čosić Čivrag dr.med.
spec.školske medicine
Ivana Vlaović,bacc.med.tech.